

Fonden for **økologisk landbrug**

Valnøddelaug vil være en del af løsningen

Interessen for nødder er vokset markant. Det blev understreget ved et netværksmøde for skovlandbrug med nøddeproduktion på Djursland, hvor rigtig mange viste interesse for Valnøddelaugets arbejde

✎ Maja Eline Petersen,
Innovationscenter for
Økologisk Landbrug,
maep@icoel.dk

I takt med det øgede fokus på klima- og biodiversitetskrisen vokser interessen for at dyrke økologiske nødder i Danmark. Det afspejlede sig også i fremmødet til netværksmødet for skovlandbrug og nøddeproduktion, der blev afholdt hos Valnøddelaug nær Ebeltoft i slutningen af maj. Her var over 90 personer troppet op for at blive klogere på mulighederne for at producere nødder i Danmark og høre, om skovlandbrug kan være en del af løsningen på klimaudfordringerne.

To lokationer

Nøddetræer kan producere nødder med høj næringsmæssig værdi, samtidig med at der bindes CO₂ i træets ved. Derfor var nødder et oplagt emne, da Valnøddelaug for fire år siden blev etableret. De havde nemlig et fælles ønske om at skabe en landbrugskultur, som binder mere CO₂, end den udleder, og samtidig producerer sunde fødevarer. Siden den almennyttige forening blev til, har de skabt to kystnære skovlandbrugs-

systemer med nødder, som blev vist frem for en stor skare af nøddeentusiaster tilbage i maj. Den ene lokation, Horseborg, har Valnøddelaug tilplantet med 180 valnøddetræer foruden 180 cideræbletræer og ca. 300 andre frugttræer.

På den anden lokation, Havmøllen, er 4 ha tilplantet med ca. 150 valnøddetræer i seks rækker med 20 meters afstand og yderligere ca. 95 valnøddetræer i rækker med 10 meters afstand. Begge systemer drives i samarbejde med den økologiske landmand Frans van der Woude, som forpagter jorden og har hovedansvar for dyrkningen.

Tænk i længere perspektiver

Den første lokation, der blev vist frem til netværksdagen, kan næppe betegnes som det oplagte valg til valnøddedyrking. Jorden ved Havmøllen beskriver Frans van der Woude selv som elendig, da jorden er fin som strandsand. Derfor er de små valnøddetræer, der blev etableret i 2019, meget udsatte for tørke, og ved besøget i maj var de første 200-300 liter vand allerede givet. Men som Frans van der Woude fortalte, mens han pegede på de høje træer i det omkringliggende levende hegn, så er der gode chancer for, at træerne vil vokse godt,

Frans van der Woude (i midten) viste Valnøddelaugets skovlandbrugssystemer med nødder frem på netværksdagen. Nøddetræerne skal bidrage med viden om en anderledes måde at dyrke landbrug på, hvor effekterne af træerne er lige så vigtig som de nødder, der høstes.

når rødderne først er nået ned til grundvandet. I samme åndedrag opfordrede han til at tænke i længere perspektiver, end vi er vant til i traditionelt landbrug. - De podede valnødder bærer først frugt efter seks år, så der går noget tid, før vi kan forvente et økonomisk afkast. Til gengæld vil træerne kunne producere stigende mængder af nødder i 30-50 år. Det kræver derfor en helt anden og mere langsigtet måde at tænke landbrug på, forklarede han, mens han opfordrede alle til at komme i gang med at plante træer.

Kom godt fra start

På dagen gav konsulent Hanne Lindhard Pedersen, HortiAdvice, de mange tilhørere gode råd om selve dyrkningen af nødder.

- Skal man starte med nøddedyrking, skal man først og fremmest have en god jord, der er gødet op og fri for ukrudt, forklarede hun og fortsatte:

- Ukrudtet kan man forsøge at komme til livs ved at have to år med sort jord, hvor der harves gentagne gange forud for plantning af træerne. Når det kommer til placeringen, kan nødder lide det lunt.

- Langs kysterne og i det sydlige Danmark, hvor man også traditionelt har frugtavl, er oplagte steder til etablering af nødder. Etableres de et køligt sted, er det vigtigt med et læhegn, da det kan hæve temperaturen, forklarede hun. Plantematerialet opfordrede hun til at bestille hos planteskolen i god tid, gerne to år i forvejen. Når det er et økologisk areal, skal plantematerialet være økolo-

gisk. Det kan findes via den økologiske frødatabase Organic-Xseeds, eller der kan søges dispensation via databasen, hvis materialet ikke er til rådighed.

Vand i rigelige mængder

Vanding i de tørre perioder er et vigtigt obs-punkt ved nøddedyrkingen, da træerne er dyre. Især ved nyplantninger skal man være opmærksom på vanding.

- Efteråret er bedst til plantning af træerne, da jorden er fugtig og stadig er lun. Planter træerne i foråret, skal der vandes meget. I vandingsperioden skal hvert træ have ti liter vand. Giv en ordentlig gang vand én gang om ugen, så rødderne kommer ordentligt ned i jorden. Ved drypvanding vil rødderne blive overfladiske, og træerne vil blive endnu mere følsomme over for tørke, forklarede Hanne Lindhard Pedersen.

Ukrudt er et andet vigtigt obs-punkt ved pasning af nøddetræerne.

- De første år bør man renholde mekanisk i en halv meters radius fra stammen. Sort jord omkring stammen kan også beskytte mod frostskafer, da varmen fra den sorte jord, kan hæve temperaturen med to grader, forklarede Hanne Lindhard Pedersen.

Forsøger man med ukrudtsdug eller jorddækning, kan det til gengæld give problemer med mus og mosegrise. Vil man undgå mosegrise, kan det være en idé ved plantning at etablere hønsenet eller muslingskaller omkring rødderne, så de er sværere at få fat i.

Mulighed for tilskud

Til produktionen af økologisk hassel, valnød og ægte kastanje er det muligt at søge frugt-/bærtillæg, der giver 4.000 kroner pr. hektar. For at opnå tillægget, skal arealet fremstå som en plejet kultur i veldefinerede rækker, der drives med henblik på høst/salg af nødderne. Desuden skal valnød og kastanje være podede planter og ikke frøformerede. Det mindste plantetal for kastanje og valnød er 100 træer pr. hektar, mens det er 225 for hasseltræer og 600 for hasselbuske.

- Retningslinjerne gælder for levende træer, så plant lidt flere end tilskudsgrænsen, i tilfælde af at nogle af træerne går ud, rådgav Hanne Lindhard Pedersen. ■

Valnøddetræ, der står på fjerde sæson ved Horseborg. Billedet er taget i slutningen af maj, hvor græstørven er skåret væk, og der er tilført hønse- og hestemøg. Næste skridt er kompost, og så gødes der ikke mere resten af året. Træerne er vandet efter behov de to første sæsoner.

